

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM
Komisija za pitanja mladih

NACRT

**ZAKON
O VOLONTIRANJU**

Sarajevo, decembar 2011. godine

ZAKON O VOLONTIRANJU

I - OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuju se: pojmovi u vezi s volontiranjem u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), uvjeti volontiranja, osnovni principi volontiranja, nagrade za volontiranje, poticajne mjere volontiranja, ugovor o volontiranju, prava i dužnosti volontera/ki i organizatora volontiranja, uvjeti zaključivanja ugovora o volontiranju, evidentiranje volontiranja, izvještavanje o volontiranju, upotreba volonterske knjižice, izdavanje potvrde o volontiranju, nagrada za volontiranje, nadzor nad primjenom ovog zakona, te kaznene odredbe.

Volontiranje se zasniva na principima poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, na poštivanju ustavnog poretka, zakona i međunarodnog prava te izgradnji demokratskih institucija zasnovanih na političkom pluralizmu i uspostavi vladavine prava, kao i primjeni međunarodnopravnih standarda i najbolje međunarodne prakse u pogledu volontiranja.

Član 2. (Značaj volontiranja)

Volontiranje je aktivnost od interesa za Federaciju kojom se doprinosi poboljšanju kvaliteta života, aktivnom uključivanju građana/ki u društvene procese i razvoju humanijeg i ravnopravnijeg demokratskog društva.

Član 3. (Definicije i pojmovi)

Definicije i pojmovi u smislu korištenja ovog zakona imaju sljedeće značenje:

- (1) **Volontiranje** - dobrovoljno ulaganje ličnog vremena, truda, znanja i vještina kojima se bez naknade obavljaju usluge ili aktivnosti za opće dobro u Federaciji.
- (2) **Dugoročno volontiranje** - obavljanje volontiranja dužeg od 20 sati sedmično najmanje 3 mjeseca bez prekida, u skladu sa zakonom.
- (3) **Međunarodno volontiranje** - volontiranje koje je sastavni dio programa međunarodne razvojne saradnje, a obavljaju ga volonteri/ke koji svoje prebivalište imaju van Bosne i Hercegovine, kao i strani volonteri/ke u Bosni i Hercegovini.
- (4) **Usluge i aktivnosti za opće dobro** - socijalna briga, građanske aktivnosti, obrazovne, kulturne, naučne, sportske, zdravstvene aktivnosti, aktivnosti razvojne saradnje, zaštite okoliša, pomoć kod elementarnih nepogoda, istraživačke aktivnosti, aktivnosti za promociju volontiranja i druge slične aktivnosti.
- (5) **Institucija za evidentiranje volontiranja** - pravno lice ovlašteno od Ministarstva da prikuplja i obrađuje podatke o volontiranju.
- (6) **Ministarstvo** - nadležno ministarstvo za provođenje zakona je Federalno ministarstvo pravde.

Član 4.
(Izuzeci od volontiranja)

Volontiranjem se, u smislu ovog zakona, ne smatra:

- (1) stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa („volonterski rad“) u smislu Zakona o radu Federacije ili drugim propisima,
- (2) obavljanje usluga ili aktivnosti koje je jedno lice obavezno pružiti drugom licu na osnovu zakona ili drugih propisa,
- (3) izvršavanje posebnih obaveza u skladu sa sudskim odlukama i presudama,
- (4) obavljanje aktivnosti koje ne organizira organizator volontiranja, u skladu s članom 6. ovog zakona,
- (5) obavljanje usluga ili aktivnosti koje su uobičajene u porodičnim, prijateljskim ili susjedskim odnosima,
- (6) obavljanje usluga ili aktivnosti koje se odnose na besplatno i nepovratno davanje imovine, novca i besplatno davanje na upotrebu pokretne ili nepokretne imovine,
- (7) dobrovoljno volontiranje koje je u suprotnosti s Ustavom i drugim propisima.

Član 5.
(Volonter/ka i maloljetni volonter/ka)

- (1) Volonter/ka je, u skladu s odredbama ovog zakona, lice s poslovnom sposobnošću koje volontira u Federaciji.
- (2) Maloljetni volonter/ka je lice od 15 do 18 godina na kojeg se primjenjuju posebni principi zaštite maloljetnih volontera/ke u skladu s članom 11. ovog zakona.

Član 6.
(Organizator volontiranja)

- (1) Volontiranje u Federaciji organizira organizator volontiranja.
- (2) Organizator volontiranja može biti:
 - a) Federalni organ uprave,
 - b) kantonalni organ uprave,
 - c) organ jedinice lokalne samouprave,
 - d) javna ustanova,
 - e) javna i privatna visokoškolska ustanova,
 - f) pravno lice registrirano u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama FBiH ili Zakonom o udruženjima i fondacijama BiH.
- (3) Organizator volontiranja mora biti akreditiran od Ministarstva za organiziranje dugoročnog volontiranja, u skladu s članom 26.

Član 7.
(Korisnik volontiranja)

- (1) Korisnik volontiranja je fizičko ili pravno lice koje prima usluge volontera/ke u skladu s članom 3. ovog zakona.
- (2) Vrijednost usluga pruženih od volontera/ke ne smatra se donacijom korisniku.

II - PRINCIPI VOLONTIRANJA

Član 8.

(Princip zabrane diskriminacije volontera/ke i korisnika/ce volontiranja)

- (1) Organizator volontiranja dužan je postupati prema volonteru/ki u skladu s principom jednakih mogućnosti za sva lica bez obzira na: uzrast, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, porodične obaveze, članstvo ili nečlanstvo u političkoj stranci, udruženju ili sindikatu, fizičke ili duševne poteškoće ili oboljenja i druge lične osobine, te mogućnosti samog volontera/ke ili ako nije drugačije uređeno ovim zakonom.
- (2) Organizator volontiranja i volonter/ka dužni su postupati prema korisnicima/ama volontiranja u skladu s principom jednakih mogućnosti za sva lica bez obzira na: uzrast, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, rod i rodno izražavanje, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovinsko stanje, obrazovanje, društveni položaj, bračno stanje, porodične obaveze, članstvo ili nečlanstvo u političkoj stranci, udruženju ili sindikatu, fizičke ili duševne poteškoće ili oboljenja i druge lične osobine.

Član 9.

(Princip zaštite korisnika volontiranja)

- (1) Organizatori volontiranja dužni su posvetiti naročitu pažnju u odabiru i obuci volontera/ke koji volontira sa sljedećim grupama korisnika/ca volontiranja: maloljetnim licima, licima s invaliditetom, licima s teškoćama u razvoju, starim i nemoćnim licima, bolesnim licima ili licima koja su potpuno ili djelimično lišena radne sposobnosti, uz posjedovanje ličnih znanja, iskustava i sposobnosti za rad s tim grupama korisnika/ca volontiranja.
- (2) Volontiranje kojim se pružaju usluge maloljetnim licima, licima s invaliditetom, licima s poteškoćama u razvoju, starim i nemoćnim, bolesnim licima ili licima koja su potpuno ili djelimično lišena radne sposobnosti zabranjeno je:
 - a) licu kojem traje mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja ili obaveznog liječenja od ovisnosti ili zabrane obavljanja zvanja, djelatnosti ili dužnosti koja je u vezi s djelatnošću volontiranja,
 - b) pravosnažno osuđenom licu za krivično djelo protiv života i tijela, protiv sloboda i prava građana, protiv spolnog integriteta, protiv braka i porodice, protiv zdravlja ljudi, te licima prema kojima je izrečena prekršajnopravna sankcija zbog nasilja u porodici.

Član 10.

(Princip zabrane iskorištavanja volontera/ke)

- (1) Zabranjeno je volontiranje kojim se zamjenjuje rad koji obavljaju radnici/e zaposleni u skladu sa Zakonom o radu, kao i volontiranje koje zamjenjuje poslove koje obavljaju izvršioc poslova na osnovu ugovora o djelu.
- (2) Zabranjeno je volontiranje u trajanju dužem od 40 sati sedmično.
- (3) Volonter/ka koji obavlja dugoročno volontiranje ima pravo na godišnji odmor u trajanju od najmanje 2 radna dana mjesečno.
- (4) Zabranjeno je volontera/ku iskorištavati i zloupotrebljavati u svrhu stjecanja ili povećanja profita.

Član 11.

(Princip zaštite maloljetnih volontera/ki)

- (1) Maloljetno lice s navršenih 15 godina i starije maloljetno lice može sklopiti ugovor o volontiranju i volontirati samo uz pisanu saglasnost zakonskog zastupnika (u daljnjem tekstu: maloljetni volonter/ka).
- (2) Maloljetni volonter/ka može volontirati isključivo na aktivnostima u skladu sa svojim uzrastom, fizičkim, psihičkim i moralnim stepenom razvoja i vještinama koje ne predstavljaju rizik za njegovo zdravlje, razvoj i uspjeh u izvršavanju školskih obaveza.
- (3) Maloljetni volonter/ka ne može biti raspoređen da volontira na naročito teškim fizičkim poslovima, na radovima koji se obavljaju pod vodom ili pod zemljom, kao i na drugim poslovima koji bi mogli predstavljati povećan rizik za njihov život, zdravlje, psihofizički razvoj, spolni integritet i izvršenje školskih obaveza.
- (4) Volontiranje maloljetnog volontera/ke obavlja se uz obavezni nadzor organizatora volontiranja i zakonskog zastupnika maloljetnog volontera/ke.
- (5) Licima mlađim od 18 godina zabranjeno je volontiranje od 20.00 sati do 7.00 sati narednog dana.
- (6) Organizator volontiranja mora posebnu pažnju posvetiti zaštiti dobrobiti i zdravlja maloljetnih volontera/ki.
- (7) Maloljetni volonter/ka ne smije obavljati dugoročno volontiranje.
- (8) Maloljetni volonter/ka ima sva prava volontera/ke određena ovim zakonom.

Član 12.

(Obrazovanje o volontiranju)

- (1) Uloga i značaj volontiranja prenosi se formalnim i neformalnim obrazovanjem.
- (2) Maloljetno lice mlađe od 15 godina može biti uključeno u obrazovne aktivnosti usmjerenih ka općem dobru i odgoju za volontiranje, i to samo u svrhu odgoja i obrazovanja na način koji doprinosi njegovom razvoju i socijalizaciji, uz uvjet da je organizator volontiranja odgojno-obrazovna ustanova, ustanova socijalne zaštite ili drugo pravno lice koje organizuje volontiranje u odgojne i obrazovne svrhe uz saglasnost nadležnih tijela odgojno-obrazovnih ustanova ili ustanova socijalne zaštite.
- (3) U slučaju iz stava 2. ovog člana organizator volontiranja obavezno pribavlja pisanu saglasnost zakonskog zastupnika maloljetnog lica.
- (4) Lice iz stava 2. ovog člana može prestati obavljati volonterske aktivnosti u bilo kojem trenutku bez saglasnosti zakonskog zastupnika.

Član 13.

(Princip zaštite osoba djelimično i potpuno lišenih poslovne sposobnosti)

- (1) Lice djelimično lišeno poslovne sposobnosti može volontirati u dijelu preostale poslovne sposobnosti na aktivnostima prilagođenim njegovim mogućnostima, uz pisanu saglasnost staratelja ili nadležnog centra za socijalni rad.
- (2) Zabranjeno je volontiranje licu koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti.

Član 14.

(Princip besplatnosti volontiranja)

- (1) Volonter/ka ne može volontiranje uvjetovati ispunjenjem neke usluge (davanja, činjenja, propuštanja ili trpljenja) ili sticanjem imovine, novčane naknade ili koristi.

- (2) Novčanom naknadom ili imovinskom koristi za volontere/ke ne smatraju se sljedeće novčane naknade troškova volontiranja:
- a) računom potvrđene novčane naknade isplaćene za plaćanje radne odjeće, opreme i predmeta za zaštitu potrebnih za volontiranje,
 - b) novčane naknade isplaćene u svrhu troškova putovanja, smještaja i ishrane koji nastanu u vezi s volontiranjem,
 - c) računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova ishrane, zbrinjavanja i obuke životinje u vlasništvu volontera/ke koja učestvuje u aktivnostima volontiranja,
 - d) novčane naknade isplaćene u svrhu plaćanja medicinskih usluga i vakcina primljenih u svrhu obavljanja volontiranja,
 - e) novčane naknade isplaćene za troškove obuke van školskog sistema potrebne za volontiranje,
 - f) računom potvrđene novčane naknade isplaćene u svrhu troškova koji nastanu u vezi s izvršavanjem volonterskih usluga i aktivnosti,
 - g) novčane naknade isplaćene za premije osiguranja volontera/ke za slučaj smrti, fizičke povrede ili profesionalne bolesti tokom volontiranja, odnosno novčane naknade u svrhu osiguranja odgovornosti za štetu nastalu kod organizatora volontiranja ili trećeg lica,
 - h) džeparac za putovanja isplaćen volonterima/kama, uz uvjet da iznos džeparca ne prelazi iznos od 75% dnevnice propisane za državne službenike/ce,
 - i) novčana naknada isplaćena za pribavljanje dokumenata ili plaćanje administrativnih taksi nužnih za omogućavanje volontiranja,
 - j) računom potvrđene novčane naknade isplaćene za druge troškove koji nastanu u vezi s obavljanjem volonterskih usluga i aktivnosti,
 - k) isplaćeni novčani iznosi dobitnicima nagrade za volontiranje u skladu s članom 18.

Član 15.

(Princip dobrovoljnosti i solidarnosti volontiranja)

- (1) Volontiranje se obavlja slobodnom voljom volontera/ke iz razloga solidarnosti, a u skladu s članom 2. ovog zakona.
- (2) Obavljene aktivnosti ili usluge koje nisu učinjene slobodnom voljom volontera/ke ili na način predviđen ovim zakonom ne smatraju se volontiranjem.

Član 16.

(Princip priznavanja volontiranja)

- (1) Dugoročno volontiranje priznaje se kao radno iskustvo u struci.
- (2) Radno iskustvo stečeno dugoročnim volontiranjem dokazuje se potvrdom o volontiranju koju izdaje Ministarstvo ili institucija za evidentiranje volontiranja, u skladu s članom 31. stav 4.

Član 17.

(Princip međunarodnog volontiranja)

- (1) Lica koja nisu državljani/ke Bosne i Hercegovine imaju pravo volontirati na području Federacije, u skladu sa zakonom i drugim propisima koji uređuju položaj stranaca u Bosni i Hercegovini i s preuzetim međunarodnim obavezama.
- (2) Lica iz stava 1. ovog člana imaju status međunarodnog volontera/ke.

- (3) Volonteri/ke koji su upućeni u inostranstvo da bi volontirali, imaju sva prava i obaveze određene ovim zakonom.
- (4) Međunarodni volonteri/ke izjednačeni su u svojim pravima i obavezama s volonterima/kama državljanima Bosne i Hercegovine i na njih se primjenjuju odredbe ovog zakona i međunarodni propisi iz ove oblasti.

III - FEDERALNA NAGRADA ZA VOLONTIRANJE

Član 18.

(Federalna nagrada i pravilnik o dodjeli nagrade)

- (1) Federalna nagrada za dugoročno volontiranje (u daljnjem tekstu: nagrada) najviše je priznanje što ga Vlada Federacije dodjeljuje za volontiranje, doprinos promoviranju volontiranja i druge volonterske aktivnosti.
- (2) Nagrada se dodjeljuje volonteru/ki i organizatoru dugoročnog volontiranja kao godišnja nagrada.
- (3) Sredstva za dodjeljivanje nagrade i promociju volontiranja osiguravaju se u budžetu Federacije na grantu Ministarstva.
- (4) Pravilnik o dodjeli nagrade za volontiranje donosi Ministarstvo.
- (5) Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji, postupak za dodjelu nagrade, izgled povelje, te druga pitanja u vezi s dodjelom nagrade.
- (6) Visina novčane nagrade iz stava 1. ovog člana iznosi dvije prosječne plaće u Federaciji za protekli mjesec prije dodjele nagrade.
- (7) Kantonalni organi uprave i jedinice lokalne samouprave svojim podzakonskim aktima propisuju posebne oblike nagrađivanja za volontiranje.

IV – POTICAJNE MJERE VOLONTIRANJA

Član 19.

(Poticajne mjere)

- (1) Federacija će poticati uspostavljanje mehanizama za tehničku pomoć, programe obuke, usluge informiranja i širenja informacija o prednostima volontiranja.
- (2) Volonteri/ke će moći uživati, pod uvjetima i u mjeri koje utvrde Federacija, kantoni, jedinice lokalne uprave, te javne i druge institucije, u pogodnostima i povlasticama koje mogu biti uspostavljene odlukama, kao način promocije, priznanja i društvenog vrjednovanja volontiranja.
- (3) Volonteri/ke su oslobođeni plaćanja taksi predviđenih za ovjeravanje fotokopija dokumenata u svrhu reguliranja vlastitog volontiranja.
- (4) Ministarstvo će jednom godišnje, i to najkasnije do 31. marta, u „Službenim novinama Federacije BiH“ objavljivati podatke o volontiranju u Federaciji.

V - UGOVOR O VOLONTIRANJU

Član 20.

(Ugovor o volontiranju)

- (1) Ugovor o volontiranju zaključuje se u slučaju dugoročnog volontiranja, i to u pisanom obliku prije početka volontiranja.

- (2) Ugovorom o volontiranju volonter/ka i organizator volontiranja ugovaraju međusobna prava i obaveze i specifičnosti potrebne za pojedinačnu volontersku aktivnost ili pružanje pojedine volonterske usluge.
- (3) Ugovor o volontiranju može imati potpis i drugih ugovornih strana koje imaju posebne interese za specifični oblik volontiranja.
- (4) Prava na novčane naknade iz člana 14. definiraju se ugovorom o volontiranju.
- (5) Novčane naknade iz člana 14. ne smatraju se dohotkom u smislu Zakona o porezu na dohodak Federacije.

Član 21.

(Sadržaj ugovora o volontiranju)

- (1) Ugovor o volontiranju sadrži podatke o:
 - a) ugovornim stranama, te mjestu njihovog prebivališta odnosno sjedišta,
 - b) mjestu volontiranja i vremenu trajanja volontiranja,
 - c) volonterskim aktivnostima ili uslugama koje će obavljati,
 - d) pravima i obavezama volontera/ke,
 - e) pravima i obavezama organizatora volontiranja,
 - f) obuci za volontiranje,
 - g) troškovima u vezi s volontiranjem i načinu njihove nadoknade,
 - h) načinu osiguranja ugovorenih prava volontera/ke,
 - i) obliku prestanka ugovora o volontiranju.
- (2) Ugovor o volontiranju će sadržavati i podatke važne za pojedini posebni oblik volontiranja u određenom periodu ili na određenom mjestu.

Član 22.

(Prestanak i raskid ugovora o volontiranju)

- (1) Ugovor o volontiranju prestaje:
 - a) danom pravosnažnosti odluke o lišavanju radne sposobnosti za volontera/ku u slučaju kad su u potpunosti lišeni radne sposobnosti,
 - b) danom pravosnažnosti odluke o djelimičnom lišavanju radne sposobnosti za volontera/ku koji je djelimično lišen radne sposobnosti,
 - c) kad volontiranje prelazi obim radne sposobnosti volontera/ke, a na zahtjev volontera/ke ili organizatora volontiranja,
 - d) kad organizator volontiranja prestane djelovati bez pravnog nasljednika,
 - e) istekom roka na koji je ugovor zaključen ili ispunjenjem ugovora,
 - f) jednostranim raskidom volontera/ke, odnosno lica koja ga izdržavaju ili zakonski zastupaju,
 - g) iz drugih razloga određenim ugovorom o volontiranju,
 - h) u drugim slučajevima određenim ovim zakonom,
 - i) sporazumnim raskidom.
- (2) Organizator volontiranja može raskinuti ugovor o volontiranju:
 - a) kad prestane potreba za volontiranjem,
 - b) kad nije u mogućnosti osigurati uvjete za dalje volontiranje,
 - c) kad utvrdi da volonter/ka ne ispunjava ugovorene obaveze,
 - d) kad volonter/ka svojim aktivnostima ugrožava korisnika volontiranja,
 - e) u slučajevima kršenja dopunskih etičkih pravila donesenih za pojedine oblike volontiranja,
 - f) kad se završe aktivnosti određene ugovorom o volontiranju.

VI - PRAVA I OBAVEZE VOLONTERA/KE I ORGANIZATORA VOLONTIRANJA

Član 23. (Prava volontera/ke)

- (1) Volonter/ka ima pravo:
- a) na pisanu potvrdu o volontiranju,
 - b) na volontersku knjižicu i ugovor o volontiranju, u skladu s ovim zakonom,
 - c) na upoznavanje s etičkim normama bitnim za pojedini oblik volontiranja,
 - d) na odgovarajuću obuku s ciljem poboljšanja kvaliteta obavljenih aktivnosti i pruženih usluga, a naročito ako to zahtijeva priroda volonterskih aktivnosti i usluga koje se pružaju,
 - e) na stručnu pomoć i podršku tokom volontiranja,
 - f) na upoznavanje s uvjetima volontiranja, aktivnostima koje će obavljati, uslugama koje će pružati i pravima koja im pripadaju na osnovu ovog zakona i drugih propisa kao i općih akata organizatora volontiranja,
 - g) na nadoknadu ugovorenih troškova nastalih u vezi s volontiranjem,
 - h) na odgovarajuće i sigurne uvjete rada u skladu s prirodom volonterskih aktivnosti koje obavlja,
 - i) na zaštitnu opremu u skladu s prirodom volonterskih aktivnosti koje obavlja i usluga koje pruža,
 - j) upoznati se s opasnostima koje su u vezi sa specifičnim oblikom volontiranja koje obavlja,
 - k) na dnevni, sedmični i godišnji odmor u ugovorenom trajanju,
 - l) na zaštitu privatnosti i ličnih podataka,
 - m) na sudjelovanje u odlučivanju o pitanjima u vezi s volontiranjem u skladu s mogućnostima organizatora volontiranja i obliku volontiranja.
- (2) Opravdano odsustvo s volontiranja ne može biti razlog za gubitak bilo kojeg prava volontera.
- (3) Posebna prava volontera/ke koja nisu određena ovim zakonom mogu se odrediti ugovorom o volontiranju.

Član 24. (Obaveze volontera/ke)

- (1) Volonter/ka je obavezan:
- a) volontirati u skladu sa stručnim propisima i uputstvima organizatora volontiranja,
 - b) čuvati službenu tajnu i povjerljive i lične podatke o organizatoru ili korisniku volontiranja,
 - c) odbiti volontiranje koje je suprotno ovom zakonu.
- (2) Obaveza volontera/ke je da izvršava uputstva organizatora volontiranja, osim uputstva u vezi s volontiranjem koja su:
- a) opasna po život i zdravlje volontera/ke ili drugih lica,
 - b) moralno neprihvatljiva za volontera/ku,
 - c) u suprotnosti s ugovorom o volontiranju.
- (3) Ako izvršavanje uputstva može uzrokovati štetu volonteru/ki, korisnicima volontiranja ili trećim licima, volonter/ka je dužan na to upozoriti organizatora volontiranja.
- (4) Volonter/ka ne odgovara za prouzrokovanu štetu ako je prethodno upozorio organizatora volontiranja na takvu mogućnost.

Član 25.
(Obaveze organizatora volontiranja)

- (1) Organizator volontiranja obavezan je:
 - a) osigurati volonteru/ki zaštitu tokom obavljanja volontiranja propisanu Zakonom o radu i drugim zakonskim i podzakonskim propisima koji uređuju oblast zaštite na radu,
 - b) poštovati prava volontera/ke,
 - c) izvršiti ugovorene obaveze prema volonterima/kama,
 - d) osigurati uvjete za poštovanje prava volontera/ki,
 - e) dobiti od Ministarstva odobrenje za organiziranje dugoročnog volontiranja,
 - f) prijaviti volontera/ku Ministarstvu ili instituciji za evidentiranje volontiranja i odjaviti ga u slučaju prijevremenog raskida ugovora u skladu s članom 27. ovog zakona,
 - g) izdati volonteru/ki pisanu potvrdu o volontiranju te u nju upisati podatke u skladu s članom 31. ovog zakona,
 - h) izdati volonteru/ki volontersku knjižicu u slučaju dugoročnog volontiranja, ako prvi put dugoročno volontira, te upisati potrebne podatke o tekućem volontiranju,
 - i) osigurati materijale i sredstva za obavljanje volonterskih aktivnosti,
 - j) isplatiti ugovorene troškove volonteru/ki,
 - k) osigurati volonteru/ki tajnost ličnih podataka i zaštitu privatnosti,
 - l) osigurati druge uvjete i poštovati prava propisana ovim zakonom.
- (2) Organizator volontiranja obavezan je volontera/ku osigurati od profesionalne bolesti i posljedica nesreće na poslu u slučaju:
 - a) volontiranja u uvjetima opasnim za život i zdravlje volontera/ke,
 - b) da volonter/ka nije zdravstveno osiguran po nekoj drugoj osnovi.

Član 26.
(Akreditiranje organizatora volontiranja)

- (1) Ministarstvo na zahtjev organizatora volontiranja izdaje odobrenje za organiziranje dugoročnog volontiranja.
- (2) Odobrenje iz stava 1. ovog člana izdaje se na 5 godina.
- (3) Organizator volontiranja dužan je Ministarstvu uz zahtjev za odobrenje organizovanja dugoročnog volontiranja dostaviti: podatke i dokaze o sebi kao pravnom licu, opis volonterskih aktivnosti i usluga koje će obavljati volonteri/ke, podatke o prostoru gdje se obavlja volontiranje, te opis korisnika.
- (4) Ministarstvo može za poslove akreditiranja organizatora volontiranja ovlastiti instituciju za evidentiranje volontiranja.
- (5) Postupak akreditiranja organizatora volontiranja Ministarstvo će urediti posebnim pravilnikom.

Član 27.
(Evidentiranje volontiranja)

- (1) Organizator volontiranja prijaviti će Ministarstvu ili instituciji za evidentiranje volontiranja svakog volontera/ku s kojim je sklopljen ugovor o dugoročnom volontiranju, i to u roku od 10 dana od dana sklapanja ugovora.
- (2) Ministarstvo ili institucija za evidentiranje volontiranja vodit će i održavati bazu podataka svih prijavljenih volontiranja, te će osigurati tajnost ličnih podataka i zaštitu privatnosti.

- (3) Ministarstvo može ovlastiti jedno pravno lice koje će biti nadležno za vođenje evidencije volontiranja i posebnim pravilnikom urediti međusobna prava i obaveze.

Član 28.
(Izveštaj o volontiranju)

- (1) Organizatori dugoročnog volontiranja dužni su jednom godišnje dostaviti Ministarstvu izvještaj o svim volonterskim aktivnostima, koji sadrže podatke o volonterima/kama i broju sati koji su uloženi u volonterske aktivnosti, a posebno o broju maloljetnih volontera/ki i njihovim aktivnostima.
- (2) Rok za dostavljanje izvještaja iz stava 1. ovog člana je 28. februara tekuće godine za proteklu godinu.
- (3) Na zahtjev Ministarstva organizator volontiranja dužan je dostaviti i dodatni izvještaj o obavljenim aktivnostima i uslugama određenim ovim zakonom, pored izvještaja iz stava 1. ovog člana.

Član 29.
(Postupak i uvjeti za izvršenje obaveza organizatora volontiranja)

- (1) Postupak i uvjeti za izvršenje obaveza utvrđenih članovima 25. i 28. ovog zakona bit će propisani posebnim pravilnikom koji donosi Ministarstvo.

Član 30.
(Volonterska knjižica)

- (1) U volontersku knjižicu unose se samo dogoročna volontiranja.
- (2) Volontersku knjižicu za svakog volontera/ku osigurava organizator volontiranja.
- (3) Svaki volonter/ka posjeduje volontersku knjižicu koja se za vrijeme trajanja dugoročnog volontiranja nalazi kod organizatora volontiranja.
- (4) U volontersku knjižicu upisuju se osnovni podaci o volontiranju.
- (5) Na zahtjev nadležnog državnog organa organizator volontiranja dužan je predložiti volontersku knjižicu volontera/ku.
- (6) Izgled i način izdavanja volonterske knjižice propisat će se posebnim pravilnikom koji donosi Ministarstvo.

Član 31.
(Potvrda o volontiranju)

- (1) Potvrdu o volontiranju izdaje organizator volontiranja.
- (2) Potvrda o volontiranju sadrži: lične podatke o volonteru/ki, podatke o vremenu volontiranja, kratak opis volonterskih aktivnosti, te ostale specifičnosti pojedinog oblika volontiranja.
- (3) Potvrda o volontiranju, osim podataka iz stava 2. ovog člana, sadrži potpis lica ovlaštenog za zastupanje organizatora volontiranja kojim se potvrđuje tačnost navedenih podataka.
- (4) Ministarstvo ili institucija za evidentiranje volontiranja, na zahtjev volontera/ke, izdaje potvrdu o svim njegovim evidentiranim volontiranjima.

Član 32.
(Naknada štete)

- (1) Volonter/ka koji za vrijeme volontiranja namjerno ili zbog krajnje nepažnje uzrokuje štetu korisnicima volontiranja, organizatoru volontiranja ili trećim licima dužan je nadoknaditi štetu u skladu s općim propisima obligacionog prava.
- (2) Organizator volontiranja za štetu koju volonter/ka prouzrokuje korisnicima volontiranja ili trećim licima za vrijeme volontiranja odgovara po principu objektivne odgovornosti, osim ako dokaže da su postojali razlozi koji isključuju njegovu odgovornost.
- (3) Organizator volontiranja koji je nadoknadio štetu korisniku volontiranja ili trećem licu ima pravo na regresno potraživanje od volontera/ke ako se dokaže da je volonter/ka štetu prouzrokovao namjerno ili iz krajnje nepažnje.

Član 33.
(Nadzor)

- (1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona, uvjetima i načinom volontiranja vrši Ministarstvo.
- (2) Federalna uprava za inspekcijske poslove vršit će inspekcijske poslove u okviru svojih nadležnosti i u skladu s ovim zakonom.

VII - KAZNE NE ODREDBE

Član 34.
(Prekršaji)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se organizator volontiranja za prekršaj ako:
 - a) ne izvrši obaveze iz člana 25. ili člana 28. ovog zakona,
 - b) ne upiše podatke koje je obavezan upisati u potvrdu o volontiranju iz člana 31. ovog zakona,
 - c) u potvrdu o volontiranju ili u volontersku knjižicu upiše neistinite podatke.
- (2) Ako su prekršaji iz stava 1. ovog člana učinjeni prema maloljetnicima ili licima potpuno ili djelomično lišenim radne sposobnosti, iznos novčane kazne se udvostručuje i oduzima se odobrenje za organiziranje dugoročnog volontiranja.
- (3) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 10.000,00 KM, oduzimanjem odobrenja za organiziranje dugoročnog volontiranja, te oduzimanjem ostvarenog profita kaznit će se pravno lice koje postupa protivno članovima 6., 10., 26. i 27. ovog zakona.
- (4) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se organizator volontiranja koji postupa protivno članovima 8. i 9. ovog zakona.
- (5) Organizator volontiranja kojem je oduzeto odobrenje za organiziranje dugoročnog volontiranja ne može podnijeti novi zahtjev u periodu od dvije godine od dana oduzimanja odobrenja.

VIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35. (Prilagođavanje organizatora volontiranja)

Organizatori volontiranja koji u trenutku stupanja na snagu ovog zakona imaju volontere/ke, moraju se u roku od 6 mjeseci uskladiti sa Zakonom.

Član 36. (Primjena općih propisa obligacionog prava)

Na oblike volontiranja koji nisu uređeni ovim zakonom, kao i na odnose iz ugovora o volontiranju koji nisu uređeni ovim zakonom supsidijarno se primjenjuju opći propisi obligacionog prava.

Član 37. (Podzakonski akti)

Ministarstvo će u roku od 3 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte iz člana 18. stav 4, člana 26. stav 5, člana 27. stav 3, člana 29. i člana 30. stav 6. ovog zakona.

Član 38. (Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E

NACRTA ZAKONA O VOLONTIRANJU

I – USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona nalazi se u članu 2. II. A. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojem Federacija osigurava primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda.

Prema članu 20.IV.A. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, za donošenje zakona nadležan je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Volontiranje postoji od samih početaka organiziranja društvenih zajednica, te i danas postoji kao aktivnost koja se provodi za opće dobro i koja oživljava najplemenitija stremljenja čovječanstva, kao što su zauzimanje za mir, slobodu, mogućnost izbora, sigurnost i pravednost za sve ljude.

Definicija pojma „volontiranje“ u zemljama Evropske unije (EU) kreće se od „aktivnosti koja zahtijeva korištenje vremena bez nadoknade“ preko „lične spontane aktivnosti“ do „dobrovoljnog rada“.

Osnovni dijelovi definicije volontiranja su: dobrovoljnost, obavljanje aktivnosti ili pružanje usluga bez nadoknade, te obavljanje aktivnosti ili pružanje usluga za opšte dobro. Volontiranjem građani/ke pomažu zajednici u kojoj žive, a u isto vrijeme razvijaju vlastitu ličnost, doprinoseći općoj dobrobiti.

Preporukom Vijeća Evrope NO R (94) 4 preporučuje se državama da definiraju volontiranje na državnom nivou, naglašavajući njegove obrazovne aspekte i značaj za društvo. Preporukom Vijeća Evrope 1496 (2001.) "Poboljšanje položaja i uloge volontera u društvu" prepoznaje se uloga i vrijednost volontiranja, traži se prepoznavanje i ukidanje svih prepreka koje mogu spriječiti lice u volonterskim aktivnostima, te usvajanje i promoviranje političkih i zakonodavnih rješenja koja će poticati volontiranje.

Vijeće Evrope donijelo je i niz dokumenta kao što je Evropska konvencija o promoviranju međunarodnog i dugoročnog volonterskog servisa mladih (ETS br. 175), kojom se dodatno promovira međunarodno volontiranje mladih od 18 do 25 godina.

UN je 2001. godinu proglasio Međunarodnom godinom volontera (Dokument 8917), a 5. decembra proglašen je Međunarodnim danom volontera/ki, te su pokrenute razne inicijative za promoviranje volontiranja. Rezolucija Opće skupštine UN-a 56/38 (2002) preporučuje državama stvaranje "poticajnih fiskalnih, zakonskih i drugih okvira, uključujući one koji se odnose na organizacije koje se bave volontiranjem" kroz uvođenje zakonodavstva, poreskih olakšica i subvencija, te olakšavanje uspostavljanja partnerskih odnosa u vezi s volontiranjem u građanskom društvu.

U Federaciji Bosne i Hercegovine potrebno je društveno verificirati volontiranje, te regulirati pitanje volontiranja u skladu s principima i propisima EU-a, jer i dalje postoji značajan jaz između stanja u praksi (gdje volontiranje postoji) i normativnog stanja (volontiranje se pravno ne definira, nego ga se u praksi tolerira).

Dokument „Strategija prema mladima Evropske unije – Investiranje i osnaženje - Obnovljena otvorena metoda koordinacije za bavljenje problemima i mogućnostima za mlade“ kaže: „Za mlade ljude važno je pokazati solidarnost prema društvu kroz volonterstvo i predstavlja instrument za lični razvoj, učenje o mobilnosti, konkurentnosti, društvenoj koheziji i građanskom društvu. Mladi volonteri/ke također daju veliki doprinos međugeneracijskoj solidarnosti. U svojoj nedavnoj Preporuci, Vijeće je pozvalo na otklanjanje barijera za prekograničnu mobilnost mladim volonterima/kama.“ Kao specifičan cilj volontiranja u ovom dokumentu se navodi: „Podržati volonterstvo mladih ljudi stvaranjem više prilika za volontiranje, olakšavajući im da uklone prepreke; podizati svjesnost o vrijednostima volonterstva, priznati volonterstvo kao važan oblik neformalnog obrazovanja i osnažiti prekograničnu mobilnost mladih volontera/ki“.

Volontiranje, kao stimulans za poticanje šireg građanskog učešća, predstavlja značajan modus za unaprjeđivanje građanskog aktivizma, socijalne uključenosti i demokratskog upravljanja koji uvećava humani i društveni kapital kako pojedinaca tako i grupa kroz društvene aktivnosti i opće grupno angažiranje.

Volontiranje predstavlja značajnu sastavnicu neformalnog obrazovanja te otvara dodatne mogućnosti, posebno za mlade. Dostupnost takvih mogućnosti motivira mlade i oslobađa njihov jedinstveni potencijal dok njihov manjak može izazvati probleme vezane za trajnu nezaposlenost i pasivnost.

Volontiranje olakšava tranziciju škola-posao i mladima omogućava usvajanje nekih od osnovnih poslovnih vještina (poput proaktivnog pristupa, međusobnog ophođenja, komuniciranja, upravljanja vremenskim rokovima, rukovođenja, itd.) Volontiranje također doprinosi unaprjeđivanju sposobnosti, jačanju kvalifikacija i većoj mobilnosti mladih ljudi otvarajući različite mogućnosti za zapošljavanje i unaprjeđujući perspektivu cjelokupnog tržišta rada što umanjuje nezaposlenost mladih.

Studije za utvrđivanje vrijednosti ekonomskog doprinosa cjelokupnog neprofitnog sektora na makroekonomskom nivou su ustanovile prosjek od 5% GDP-a gdje trećinu sačinjava doprinos formalnog volonterskog djelovanja. U vremenu ekonomske krize, volontiranje može poslužiti kao poticaj za inovativnost i kreiranje alternativnih mogućnosti.

Dosadašnji propisi Federacije Bosne i Hercegovine, uglavnom u području radnih odnosa, omogućavaju volonterima/kama da imaju pravo na zdravstveno osiguranje kako je to utvrđeno propisima za nezaposlena lica. Pri stvaranju ovog zakona potrebno je razgraničiti volontiranje, u smislu ovog zakona, od tzv. „volonterskog rada“ predviđenog Zakonom o radu FBiH.

Zakonom o volontiranju definirani su pojmovi: "volontiranje", "volonter/ka", "organizator volontiranja", "korisnik volontiranja" i slično. Razlog upotrebe pojma latinskog korijena "volonter" je taj što se taj pojam već dugo primjenjuje u našoj jezičkoj praksi za označavanje aktivnosti reguliranih ovim zakonom, dok drugi mogući pojmovi, npr. dobrovoljac, u svakodnevnom govoru uglavnom imaju drugačije značenje.

Donošenjem Zakona o volontiranju Federacija Bosne i Hercegovine šalje jasnu poruku da je volontiranje, ne samo dopušteno, već kao aktivnost od interesa za Federaciju Bosne i Hercegovine i društveno prepoznato. Međutim, da bi i u praksi stvarno razvijali volontiranje, potrebno je donijeti propise koji će omogućiti primjenu odredaba ovog zakona, kao i druge mjere i programe kojima će se pružati stalna podrška razvoju volontiranja.

III – OBRAZLOŽENJE NAJZNAČAJNIJIH PRAVNIH RJEŠENJA

Nacrt Zakona o volontiranju , koncepcijski i sadržajno, sistematizovan je u osam poglavlja, i to: I – Opće odredbe, II – Principi volontiranja, III – Federalna nagrada za volontiranje, IV- Poticajne mjere volontiranja, V – Ugovor o volontiranju, VI – Prava i obaveze volontera/ke i organizatora volontiranja, VII – Kaznene odredbe i VIII – Prijelazne i završne odredbe.

Poglavlje I – Osnovne odredbe (član 1. do. 7.). Sadrži odredbe u kojima su dati osnovni pojmovi i definicije, te principi na kojima se zasniva ovaj zakon. To su opća pitanja koja su zajednička za ostala poglavlja u ovom zakonu, a ona regulišu pitanja: značaja volontiranja za Federaciju i demokratsko društvo, izuzetaka od volontiranja u smislu ovog zakona, maloljetnih volontera/ki i posebnih principa zaštite prema njima, organizatora volontiranja i korisnika volontiranja.

Poglavlje II – Principi volontiranja (član 8. do. 17.). Sadrži odredbe u kojima su propisani principi volontiranja koji se moraju poštovati prilikom volontiranja, a to su: princip zabrane diskriminacije volontera/ke i korisnika/ce volontiranja, princip zaštite korisnika volontiranja, princip zabrane iskorištavanja volontera/ke, princip zaštite maloljetnih volontera/ki, obrazovanje o volontiranju, princip zaštite osoba djeloimično i potpuno lišenih poslovne sposobnosti, princip besplatnosti volontiranja, princip dobrovoljnosti i solidarnosti volontiranja, princip priznavanja volontiranja, te princip međunarodnog volontiranja. Navedeni principi osiguravaju poštivanje ljudskih prava volontera/ki, kao i korisnika/ca volontiranja, te definiraju pravila pod kojima se pružaju volonterske usluge.

U članu 16. utvrđeno je da se volonterima/kama vještine i sposobnosti stečene kroz neformalno obrazovanje, dugoročnim volontiranjem u struci, priznaju kao radno iskustvo. Ovom odredbom omogućit će se posebno mladim ljudima da kroz volontiranje postaju konkurentniji na tržištu, te da steknu uvjete za zapošljavanje odmah po okončanju školovanja. Ovim bi mladi ljudi došli u ravnopravan položaj na tržištu rada, što bi imalo za posljedicu smanjenje nezaposlenosti mladih.

Poglavlje III – Federalna nagrada za volontiranje (član 18.). U ovom poglavlju propisana je dodjela najvišeg priznanja što ga Vlada Federacije dodjeljuje za volontiranje i doprinos promoviranju volontiranja.

Član 18. promovira volontiranje kao društveno poželjnu vrijednost.

Poglavlje IV – Poticajne mjere volontiranja (član 19.). U ovom poglavlju nacrt zakona propisuje na koji način Federacija promovira prednosti volontiranja, te koje pogodnosti uživaju volonteri/ke. Ministarstvo će jednom godišnje objavljivati prikupljene podatke o volontiranju u Federaciji, kako bi sve zainteresirane strane imale periodičan pregled o stanju volontiranja.

Poglavlje V – Ugovor o volontiranju (član 20. do 22.). Sadrži odredbe u kojima je propisano zaključenje volonterskog ugovora u slučaju dugoročnog volontiranja. U slučaju volontiranja koje nije dugoročno nije potrebno zaključivati ugovor kako bi se smanjila administracija i organizatora volontiranja i Ministarstva ili institucije za evidentiranje volontiranja. Nacrt zakona definira sadržaj ugovora o volontiranju, kako bi svi volonteri/ke uživali jednaka prava, te definira i pod kojim okolnostima se raskida ugovor o volontiranju.

Poglavlje VI – Prava i obaveze volontera/ke i organizatora volontiranja (član 23. do. 33.). Sadrži odredbe u kojima su regulisana pitanja: prava i obaveze volontera/ki i organizatora volontiranja, načina akreditiranja organizatora volontiranja, evidentiranja

volontiranja, načina izvještavanja, postupak i uvjete za izvršenje obaveza organizatora volontiranja, zatim volonterske knjižice, naknade štete uzrokovane tokom volontiranja i nadzor.

U članu 23. utvrđeno je pravo volontera/ke na pisanu potvrdu o volontiranju koju izdaje organizator volontiranja, kako bi mogao dokazati svoje volontersko djelovanje.

U članu 24. utvrđene su obaveze koje su stavljene pred organizatora volontiranja, kako bi se onemogućila zloupotreba volontiranja i uveo red u ovu oblast.

U članu 26. utvrđen je način akreditiranje organizatora dugoročnog volontiranja od strane Ministarstva, s potvrdom koja važi 5 godina. Za volontiranje koje nije dugoročno organizatori ne trebaju potvrdu o akreditiranju, s tim da se ovo volontiranje ne može smatrati kao radno iskustvo u struci.

U članu 28. je utvrđena obaveza organizatora dugoročnog volontiranja da Ministarstvu jednom godišnje podnosi izvještaj, a u cilju skupljanja i objave podataka o volontiranju u Federaciji.

U članu 30. utvrđena je upotreba volonterske knjižice u koju će se unositi dugoročna volontiranja. Ovaj dokument služit će kao legitimacija kojom se dokazuje volontiranje, posebno tokom trajanja volontiranja u slučaju kad nadležni državni organ provjerava jesu li svi uposlenici kod organizatora volontiranja uredno prijavljeni. Nakon isteka ugovora o volontiranju organizator izdaje potvrdu o volontiranju, bez obzira radi li se o dugoročnom volontiranju ili ne. Nacrt zakona propisuje i sadržaj potvrde, te na koji se način nadoknađuje šteta koju volonter/ka prouzrokuje.

Član 33. propisuje koji državni organi vrše nadzor nad primjenom zakona, a to su Ministarstvo i Federalna uprava za inspekcijske poslove u okviru svojih nadležnosti i u skladu s ovim zakonom.

Poglavlje VII – Kaznene odredbe (član 34). U ovom poglavlju predviđene su kaznene odredbe u slučaju kršenja odredaba zakona, kao i zapriječene novčane kazne za prekršaje u postupanju protivnom odredbama zakona.

Poglavlje VIII - Prijelazne i završne odredbe (član 35. do 38.). Sadrži odredbe u kojima su regulisana pitanja: prilagođavanja organizatora volontiranja odredbama ovog zakona, primjene općih propisa obligacionog prava, podzakonskih akata, te stupanja na snagu ovog zakona.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovog zakona u budžetu Federacije BiH potrebno je osigurati dodatna finansijska sredstva u iznosu od 30.000 KM.